

ΞΕΝΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΤΟΥ MAURICE MONTÉGUT

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΕΝΟΣ ΣΥΛΛΕΚΤΟΥ

ζωή του Στεφάνου Φαργκό είχε περάσει ήσυχα, θλιμμένα και μονότονα...

Όταν ήταν είκοσι χρόνων, με την παραμικρή έκπληξη, με την παραμικρή συγκίνηση κοκκίνιζε σαν κοριτσάκι. Και, μολονότι είχε καρδιά εξαιρετικά τρυφερή, ποτέ ούτε τον ξρωτά είχε αισθανθεί, ούτε τη φίλια... Ή δειλία του δεν τον άφηνε ν' άνοιξη στους άλλους την καρδιά του...

Έξωδεδεμένος, κι' επειδή οι άνθρωποι τον φοβόζαν, άρχισε να ενδιαφέρεται και ν' αγαπά τα πράγματα.

Ήταν φτωχός κι' εργαζόταν για να ζήσει ως κατώτερος υπάλληλος σ' ένα τεράστιο βιομηχανικό κατάστημα, όπου κάθε πρωί πήγαινε τακτικά, στην ίδια πάντα ώρα...

Μά, όταν, κατά τις πέντε ή έξι, τελείωνε τη δουλειά του, λημονούσε την απολαυστική μονοτονία της εργασίας του και ξαναρχίζε να ζή το όνειρό του... Έπαυσε με άγρο βήμα την οδό των παλαιωποιών, καττάσσοντας προσεχτικά τις βιτρίνες τους...

Για ν' άπιστοβλήση τη ζωή του, είχε γίνει συλλέκτης παιδιών παραγμάτων, τα οποία αγοράζε κατά σορούς σε τιμές ειδικαίρας. Αγαπούσε από πάντων τα παλαιά βιβλία και κομφοτεχνήματα, που τ' αγοράζε αδειάζοντας τις τσέπες του. Τα τοποθετούσε κατόπιν με τάξη στη φτωχική κμάρα του, τα κατέγραφε στον κατάλόγο του, τους κολλούσε ετικέτες και, μολονότι το πολυτιμώτερο απ' αυτά δεν στοιχίζε παραπάνω από τριάντα φράγκα, τ' αγαπούσε και τ' φύλαγε σαν πραγματικούς θησαυρούς.

Με την πάροδο όμως των χρόνων, το γούστο του έγινε λεπτότερο, ενώ συγχρόνως ο μισθός του μεγάλωσε. Έτσι μπορούσε τώρα ν' αγοράζει πράγματα ακριβότερα, πραγματικά έργα τέχνης, πλάι στα οποία η πρώτη του αγοράς φαινόταν σαν άξιοσημη. Μά ποτέ, ούτε για μιá στιγμή, δεν σκέφτηκε να ξεφορτωθεί τα παλιά του κομφοτεχνήματα για να παραχωρήσει τη θέση τους στα καινούργια. Τα πιο παλιά ήσαν και τα πιο αγαπημένα του, έστω κι' αν δεν είχαν καμιά αξία, γιατί με την ύπαρξή τους του δημόντωναν την δική του ζωή, τις πρώτες του χαρές, τη νεότητά του, γιατί, παρ' όλα τα χρόνια, ήταν κι' αυτός κάποτε νέος...

Όταν έγινε τριάντα χρόνων, ή επέκτασε του μουσείου του τόν άναγκασε να πιάσει καινούργιο σπίτι, μεγαλύτερο... Το νέο του σπίτι είχε τρεις κμάρες, αντί της μιάς που είχε το προηγούμενο.

Ή εγκατάστασις του σ' αυτό, εγκατάστασις οριστική — γιατί ήπελόγησε να πεθάνη εκεί, ειχαριστημένως από την τύχη του — του στοιχισε δυό μήνες σκέψων και κόπων...

Ήθελε να ταχτοποιήσει τα πράγματά του έντελως άφωγα... Στο τέλος, άπεφασε να τα τοποθετήσει σύμφωνα με τη χρονολογική σειρά της άποκτησέως τους. Και όταν όλα έμειναν με τάξη στη θέση τους, έτριψε τα χέρια του ειχαριστημένος.

Έτσι τώρα, το βράδυ, όταν έβριζε στο σπίτι του, κάτω από το θαμπό φως της παλιάς του λάμπας, ο Στέφανος, που δεν είχε ούτε φίλους, ούτε ιδέες, και ο οποίος έτριμε με την ιδέα να μη και να καθήσει σ' ένα καρενάκι, ξεπλωτώναν μέσα στην πολυθρόνα του, άναθε την πία του κι' έριχνε στοργικά τα βλέμματά του δόλογού του, στ' αγαπημένα του πράγματα.

Ήταν τότε ευτυχισμένος δυο καινείς. Αναπολούσε τη μεγαλειότητα γλυκύτητα τού παρελθόν, γιατί δεν είχε γνωρίσει ούτε μεγάλες χαρές, που να τις νοσταλγεί τώρα, ούτε μεγάλες θλίψεις που ή ανάμνησις τον να τόν θλίβη. Όλες ή περασμένες του μέρες ήσαν όμοιες και ή ζωή του δεν είχε καμιά ιστορία, εκτός από την ιστορία τών παλιών του κομφοτεχνημάτων.

Τά κντάξια, ένα ένα, χωρίς να κοιράζεται ποτέ. Τους μιλούσε και τού φαινόταν πώς κι' ένεινα του άπαντούσαν στις έρωτήσεις του... Έτσι, έξαφνα, ένα λάτφο φαγεντιανού τού έλεγε συχνά:

— Θυμήσου... Βλέποντας έμένα, έν' Απριλιτικό άποιεσσίμο, πρίν από δεκαπέντε χρόνια, έννοιωσες για πρώτη φορά να ξυτινά μεσα σου το γούστο τών παλιών πραγμάτων, ή άγάπη τών κομφοτεχνημάτων, τó πάθος τού συλλέκτη... Δεν ελγες άπάνω σου παρά τρία φράγκα, και όμως τά έδωσες στόν πωλητή μου, χωρίς να

ξέρης άν τά άξιζα, χωρίς να ξέρης από πάντων με τι θά έτριφες την άλλη μέρα... Μά με άγάπησες άμέσως και μ' έτριφες, επειδή έθριψε, κάτω από τó έπανοφόρι σου με την καρδιά ήκανοποιημένη...

Κι' ο Στέφανος τού άποκρινόταν, ζωντώντας τó κεφάλι του:

— Ναι, ναι, θυμόμια... Ό πωλητής σου μ' έλεγε έκείνη την ήμέρα, γιατί δεν άξιζες παραπάνω από πενήντα λεπτά, μά τώρα δεν θά σε άντάλλαξα ούτε με τó πιο παλιό πιάτο της Άναγεννήσεως... Άκούς;... Ούτε με τó πιο παλιό πιάτο της Άναγεννήσεως, γιατί εσύ είσαι τó πιο παλιό άπ' τ' αγαπημένα μου πράγματα...

Μία άγιογραφία, περίεργη, σπανία, τού τριβούσε συχνά τó βλέμμα και τής έλεγε:

— Ναι, σέ βλέπο, σ' άκούω... Δεν πρέπει όμως να είσαι περιήφανη... Είσαι βέβαια τó μαργαριτάρι της συλλογής μου, μά αυτός δεν ένε λόγος για νά εξεντελίξης τά άλλα μου πράγματα... Τ' αγαπάω όλα, δυο και σένα, άκούς;... Ότσοο έκανες την καρδιά μου να χτυπήσει δυνατά, όταν σε είδα για πρώτη φορά στó βάθος ενός παλατιού... Σε πληρώσα τότε μόνο πέντε φράγκα... Άκούς, περιήφανη; Μά ήσουν τόσο σκοτεινή, τέτοιο πικρό στρώμα είχε σχηματίσει ή σκάνη άπάνω σου, ώστε χρειάστηκε έλο τó έντοτικό μου ως συλλέκτην για νά μαντέψω την άξία σου... Με πόσες φροντίδες σ' έπλυνα και σέ καθάρισα με διάφορες χημικές ουσίες!... Κι' όταν σε είδα όλοζάθαρη, με όλη σου τη λάμψη, τά μάτια μου έζαλαξαν κι' έγέλασαν από την άνεκφραστη χαρά μου... Ναι, ναι, είσαι τó πιο πολύτιμο πράγμα της συλλογής μου... Μά δεν έγες παρά δυό χρόνια έδώ μέσα, ένθ τα άλλα πράγματα ένε πολύ πιο παλιά άπό σένα... Και, σου τó επαναλαμβάνω, τ' αγαπάω έξ ίσων με σένα...

Έπειτα, ένθ μά άπειρη γλυκύτης άπλωόνταν στο πρόσωπό του, έτριφε τó βλέμμα πρós μιá προσοπογραφία γυναικός, όμοιάς, νέας, που χαιρογελούσε με θλίψη...

— Καλήμέρα, Μαρία, τής έλεγε, καλήμέρα, χαρά τών ματιών μου... έσύ, ή μόνη γυναίκα που άγαπάω...

Αυτή ή είκόνα έκλεινε τη μόνη ποιητική και έρωτική ιστορία της πένθητης ύπαρξέως του. Ό Στέφανος την είχε αγοράσει σ' ένα πλειστηριασμό, πολύ άκριβά, τριάζοδια φράγκα, μια πρώτη του μπόξ, που είχε έπάνω του όλο τó μισθό του... Αυτή ή γυναίκα, που χαιρογελούσε, είχε πλημυρίσει την καρδιά του με μιá γοητευτική στανάλη... Την είχε έρωτευθεί άμέσως, σαν να ήταν ζωντανή...

Μά μέρα, είδε ότι τó χαρτόνι, που ήταν πίσω από τó κάδρο, είχε σχιστή. Τό έβγαλε άμέσως για νά τó άντικαταστήση, μά είδε τότε στο πίσω μέρος της είκόνας γραμμένες τίς λέξεις: «Μαρία, 1 Σεπτεμβρίου 1790». Και, τί σμύτσοις!... Την είχε βρή και την είχε αγοράσει την 1η Σεπτεμβρίου 1890, ήλαδή έπειτα από εκατό χρόνια άκριβώς...

Και άπό τότε ή Μαρία άλασχολούσε διαρκώς τη σκέψη του, σαν να ήταν πραγματική του έρωμένη...

Έπίσης όλα, όλα τ' άλλα κομφοτεχνήματά του, τού μιλούσαν με τη σειρά τους και τού δημόντωναν την ιστορία του... Έτσι ο Στέφανος έγέρασε, χωρίς ή ζωή του ν' άλλάξη καθόλου...

Μά, ένα βράδυ, καθώς ο Στέφανος καθόταν μέσ' στο ειρηνικό του σπίτι, έξαφνα ένας περίεργος ύποκοφος θόρυβος έφτασε ως αυτόν... Έπειτα άκουσε διατετακτικές γυναικείες κραυγές, κραυγές τρέλλας και άπογούσεως...

Άποασπασμένος άπό τó καθημερινό του όνειρο, ο Στέφανος έπήγε κι' άνοιξε την πόρτα: πικρός μαύρος καπνός άνέβαινε άπό τη σκάλα, ένθ συγχρόνως έφτασε, καθαρά πειά ως αυτόν, ή κραυγή: «Πυρκαϊά!... Πυρκαϊά!...»

Τό σπίτι ήταν τόσο παλιό, ώστε καμιά έλλίς σωτηρίας δεν ήπληξε. Μά ένθ όλοι οι έννοιω έβριγαν σαν τρελλοί, παίρνοντας μαζί τους τά πολυτιμώτερα πράγματά τους, ο Στέφανος ξαναγύρισε στο διαμέρισμά του ήσυχα, έκλειδωσε πίσω του την πόρτα, πέρασε τó σόφρη και πήγε και καθήσε στην πολυθρόνα του...

Έκει, έσκυψε τó κεφάλι του, έφερε τó χέρι του στο μέτωπό του, έκλεισε τά μάτια του και βυθίστηκε σε σκέψεις...

Δυό δάκρυα σε λίγο κυλούσαν στα μάγουλά του...

Έπειτα σήκωσε πάλι τó κεφάλι του και, ρίχνοντας μιá ματιά γύρω του, ψιθύρισε:

— Όχι, όχι, παιδιά μου, δεν θά φύγω χωρίς έσας... Και, άφοδ δεν μπορώ να σάς σώσω όλα, θά πεθάνω μαζί σας... Σεις είσαοτε, σεις είστε όλη μου ή ζωή... Μά, τί θά κάνω χωρίς έσας;... Δεν

Κάθησε στην πολυθρόνα και βυθίστηκε σε σκέψεις...

ΟΙ ΠΝΙΓΜΕΝΟΙ ΤΗΣ ΜΟΥΡΙΓΑΔΑΣ

ΗΝ παράδοσι που θα σας διηγηθώ εδώ, μου την αφηγήθηκε κά μένα ένας γέρος μυλωνάς απ' το μέρη της Προβηγκίας. Είναι ή ιστορία τών κατοίκων ενός χωριού, που λεγότανε Μουριγάδα.

Οι Μουριγαδινοι ζούσαν πολύ καλά, κατά τα άλλα. Ένα μονάχα δέν είχαν : Νερό. Ούτε στάλα... Καί, γιά να πάρουν μιά στάλα νερό, ήσαν αναγκασμένοι να πάνε ως μιά λεύγα μακριά, σ' ένα έλος, όπου δέν έβρισκαν παρά ένα νερό κίτρινο, βρώμικο, που φερεται πυρετό... Καί, μοιταίπα, όταν τα άμύξια γύριζαν από το έλος, φροστωμένα με τα άσπια, όλοζήλο το χωριό σερωνότανε στο πόδι. Καυγάς, κακό, γιά να γεμισουν έναν κουβά ή κα' ένα ποτήρι μονάχα νερό.

— Δέν είναι ζωή αυτή, μα τί να κάνουμε... Έλεγαν κάθε τόσο οι Μουριγαδινοι.

Ός κα' ο Θεός φαίνεται πως είχε καταραστή τους Μουριγαδινούς. Χρόνια καί χρόνια είχαν περάσει χωρίς να βρέξη. Η γή είχε αποξηραθή, κα' οι άνθρωποι μαζύ με τη γή. Οι κατοίμοιοι έφτασαν στο ση μείο να μη μιλάνε πιά, γιά να μη στεγνόνη το στόμα τους...

Τέλος, μιá μέρα που οι Μουριγαδινοι είχαν μαζένην σέ συμβούλιο γιά ν' άποφασίσουν τί έπρεπε να γίνη με την κακοτυχία τους, καί ο καθένας έλεγε το ζωντό του καί το μαζού του, ό μαύριμα - Σαντρού πετάχτηκε άξαφνα ανάμεσά τους καί ειπε :

— Ήθελε να σας πώ έγώ πως θα βρούμε νερό : Έμπρός, κανέτε όλοι το στανού σας !

Οι Μουριγαδινοι, που έκτιμοσαν πολύ τα λόγια του μαύριμα - Σαντρού, άρχισαν άμέσως να στανουκοποιύνται.

— Μιράδο! ειπε αυτός. Άκούστε με τώρα. Το πράγμα είναι πολύ άπλο. Πρέπει να σάψουμε ένα μεγάλο, πολύ μεγάλο λάκκο, καί να περιμένουμε έπειτα ώσπου ο καλός Θεός να μές στείλη το εύλογημένο νερό του, τη βροχή...

Οι Μουριγαδινοι ζιττάχτηκαν άναμεταξύ τους, καταγοητευμένοι με την ιδέα του μαύριμα - Σαντρού. Κι' όλοι έλεγαν :

— Έχει δίκιο, έχει δίκιο... Να σάψουμε έναν μεγάλο λάκκο...

Απ' το περισσότερο αυτό μπουρέ κανείς να καταλάβη την έξυπνάδα των κατοίκων της Μουριγάδας. Ώστόσο το λάκκο τών άνοιξαν. Όλοζήλο το χωριό δούλεψε γι' αυτό... Ήταν ένας λάκκος όλοστρόγγυλος, καλά καθαιρωμένος, τόσο όμορφος, ώστε το νερό θα εύχαριστιότανε μονάχο του να πέση εκεί μέσα. Όλα καλά, μα τό νερό;...

Τότε οι Μουριγαδινοι άρχισαν τις λιτανείες. Μπροστά ο παπάς καί πίσω όλο το χωριό, με τα έξαιτέρωγα καί με τις λαμπάδες. Έπί δύο όλοζήλο βδομάδες όλα τα περιώρωρα άνηλούσαν από τις ψαλμωδίες που έψαλαν οι Μουριγαδινοι, ενώ έκαναν τις λιτανείες τους. Ο δήμαρχος ο ίδιος της Μουριγάδας κρατούσε στά χέρια του την κοίπα με τών άγιασμού, καί βάδιζε όλοένα, προσευχόμενος στον άγιο Πετρονίνο, τών προστάτη του χωριού. Έξ άλλου, δέν είχαν άφήσει πιά άγιο γιά άγιο οι Μουριγαδινοι. Δός του καί λιτανείες στον καθέναν ξεχωριστά...

Όστόσο ή μέρες περνούσαν καί νερό δέν ερχότανε. Μα οι Μουριγαδινοι δέν άπελιζήντουσαν. Όλο κα' έβρισκαν κάτι γιά να δικαιολογήσουν κάθε τόσο το πράγμα : Ο άγιος Αύγουστινός σίγουρα θα ήταν άρρωστος τη μέρα που έκαναν τη λιτανεία του καί δέν μπόρεσε να πεί βοηθήσει ό κακομαθής... Ο άγιος Κλωδίνος πάλι ήτανε δηλαδή κείνη την έβδομάδα στην Καμάρα, όπου γιόρταζε ή εκκλησία του...

μπορού να ζήσω μόνος μου... Άφού ή ειμαρμένη σας καταδικάζει, το χιτύαλό της ός χιτύησι κα' ήμένα...

Η φροτιά έντομεταξύ άνάβαινε όλοένα... Βρισκόταν πιά στο κέντρο του κτιρίου, τρομακική, άκατανίκητη...

Ησιγότατος, ό Στέφανος περίμενε από μιá ώρα... Έπειδή ο καπνός τών έπιγες, άνοιξε ένα παράθυρο...

Αίώσος, από το δρόμο, όλοι φώναζαν με τώ όμοιο, βλέποντας αυτό τών ανθρώπων που ήταν καταδικασμένοι εξ τών θάνατον...

Μα ό Στέφανος δέν ένδιαφερόταν καθόλου γιά τούς ανθρώπους που ούτε τους ήξερε κά... Σεχώρισε από τών τοίχο την εικόνα της Μαρίας, την ένάτωσε τρυφερά κα' έπειτα της έβαλε ένα τρυφερό βλέμμα άποχαρηστικό...

Έξαφνα ένας τρομερός πάταγος άκούστηκε καί το σπίτι κατέγραυσε... Φύοθην μίγδην, μαζύ με τα έπιπλά του, ό Στέφανος θάρτηκε κάτω από τα έρσιμα...

Πέθαναν μαζύ, καί ή ψυχή του ανθρώπου πέταξε μαζύ με την ψυχή τών πραγμάτων...

Κι' όλο καί βρισκότανε άλλοι άγιοι στο ζαλιανάρι, γιά να έξακούθησούν οι Μουριγαδινοι τις λιτανείες τους...

Την τελευταία μέρα, ήσαν ή σειρά τού άρχαγγέλου Μιχαήλ. Οι Μουριγαδινοι έκαναν καί πάλι τη λιτανεία τους, καί το βράδυ τούσχησαν τα ποτήρια με το κρασί στην ύγεια τού άρχαγγέλου. Έπειτα ο καθένας τους τράβηξε γιά έντο. Ο ουρανός ήταν καθαρός, τα άστρα έλαμπαν ψηλά...

Ήρθαν τα μεσάνυχτα... Έγώ όλοι κοιμόταν, μόνο ή Μικωνδέτα ή προκομένη δέν είχε κοιμηθή άκόμα, γιати περίμενε τόν καλό της. Γι' αυτό το πήρε είδησι πρώτη :

— Αί, σάμπος να βρέξη, μου φαίνεται...

Κι' έξαφνα, μπου, μπανταμπου, βρόντηξε στον ουρανό... Άστρατές, κερανοί, κοσμοχαλασιά... Καί μιá βροχή άρχισε να πέφτει, ένας κατακλισιός, που έλεγες πως είχε φτάσει το τέλος τού κόσμου... Σ' όλο το χωριό, πέρα ως πέρα, τα παράθυρα άνοιγαν, κεφάλια προβάλλαν κα' έπειτα άποτραβιόντουσαν πάλι καί τα παράθυρα ξανάκινηναν με όρημύ, με κρότο. Φωνές, σούσουρο, κακό, μέσα σ' όλα τα σπίτια. Θα πλάνε, επί τέλους, θα χόρταναν νερό, θα λούζοντουσαν όλοι, παιδιά, σκυλιά, θα πλάνε κα' αυτοί μιá φορά τα τσανάκια τους... Τώρα πιά ο μεγάλος δρόμος του χωριού είχε γίνει σποτός χειμάρωτος καί οι Μουριγαδινοι άρχισαν κιάος να φροδύονται :

— Φτάνει πιά, άγε άρχαγγέλε, φτάνει... Έτσι, να χαρής την ύγεια σου... φώναζαν.

Μα ό άγιος δέν άκουε κα' ή βροχή έξακούσθηόσε, όσοι, σε δύο ώρες λιγότερες πιά. Τότε οι Μουριγαδινοι ξανάπεσαν να κοιμηθούν καί, την άλλη μέρα, πρσί - τρσί, βυθώθηκαν όλοι στο πόδι... Η βροχή είχε σταματήσει καί ή πρώτη σέβη που κατέβηκε σ' όλους ήταν : «Πάει κα' η γρήγορα στο λάκκο!».

Σεχούθησαν από τούς πέντε δρόμους, με τρουμπέτες καί πιπίτες καί, όλοι μαζύ, τράβηξαν γιά το λάκκο, που ήταν λίγο έξω από το χωριό. Στο δρόμο, χίγανα, χορτιά... Μονάχα ο παπάς άκούλουθόσε κιάος σιλλογημένος όλο αυτό το χαρομένο πλήθος.

Τέλος, διάκριναν από μακριά το λάκκο... Το λάκκο, που άστρατες κίετο από τις άχτιδες τού ήλιου, γειάτος ίσαμ' έπάνο νερό...

Όλη ή Μουριγάδα έβγαλε τότε μιá κραυγή χαράς.

Η Μικωνδέτα, ή προκομένη, που έτρεχε πιο μπροστά απ' όλους καί που διηφοσε τρυφερά γιати είχε γελάσει πολύ, πετάχτηκε πρώτη κα' έπεσε στα γόνατα γιά να πη. Μα, έτσι όσος έσκαψε, ειπε έπειτα μέσα στο νερό ένα μαιρών όγκο. Κιτάξε καλύτερα, κα' άξαφνα ή φτωχή σφοδρίστηκε χάμην λιπόθυμη...

Όταν οι Μουριγαδινοι πλησιάζαν κα' αυτοί, καθώς ιδρύατες τούς έπιασε.

— Α, Παναγία μου!... Ένας πνιγμένος!...

Κι' αληθινά, ήταν ένας πνιγμένος μέσα στο νερό, ένα κομμάτι πριμένο, πριανωτό...

— Μορέ! άκούστηκε τότε μιá φωνή μέσα από το πλήθος. Μορέ, αυτός εδώ δέν είναι ο Μισόλ;...

Ήταν, αληθεία, ο Μισόλ, ένας τσιγγάνος που τού είχε στήριξει τού καϊμένον, κα' όλο έλεγε καί ξανάλεγε πως αυτή τη ζωή δέν άξιζε να τηνε ζή κανείς. Είχε βρή, φαίνεται, εύχαρία τώρα, με το νερό που είχε μαζευτή στη γούνονα, κα' έπεσε μέσα. Μα, ύστερα απ' αυτόν, παρατήρησαν καί κάποιον άλλον :

— Μορέ, ό Ζακί!...

Ήταν ό Ζακί, που είχε μιá γυναίκα διεστραμμένη. Κι' αυτός είχε έπωφεληθί απ' τη νεροποντή γιά να βάλη τέλος στη ζωή του. Έπειτα απ' αυτόν ειδαν κα' έναν άλλον μέσα στο νερό, κα' έπειτα κα' έναν άλλον ακόμα!... Δώδεκα όλοι - όλοι είχαν πεί κα' είχαν πέσει μέσα στη γούνονα γιά να πνιγούν!...

Οι Μουριγαδινοι στεκότουσαν, οι άμοιροι, έκει μπροστά στο τόσο νερό, καί ήταν να τους λυπάται κανείς. Το νερό ήταν μολυσμένο, κανείς δέν θα μπουρέσε να πη, μα ούτε τόσο δά, ούτε μιá μονάχη σταλιά!...

Κι' έτσι, γι' αυτούς τούς δώδεκα μουλούς, οι Μουριγαδινοι έμειναν καί πάλι με ξηρή τη γλώσσα.

Αυτή ειπε ή ιστορία τών πνιγμένων της Μουριγάδας, όπως μου τη διηγήθηκε ένας γέρος μυλωνάς απ' εκείνα τα μέρη. Κι' εινα αληθινή, όπως φαίνεται...

Σεχούθηκαν από τούς πέντε δρόμους, με τρουμπέτες καί πιπίτες...

